

Právní postavení lékaře

(v akutní medicíně v čase značné společenské nejistoty)

konference **Akutne.cz**

Filip Křepelka, Masarykova univerzita

právo Evropské unie, zdravotnické právo

(filip.krepelka@law.muni.cz)

Stav práva a právníčiny v ČR, společenský vývoj

- Chaotická legislativa nezohledňující dostatečně skutečné problémy jednotlivých odvětví a oblastí lidského života – příčiny: parlament, ministerstva.
- Pomalé rozhodování soudů, neschopnost sjednocovat rozhodovací praxi přesvědčivou judikaturou. Formalismus a revolty proti němu: aktivismus.
- Nedostatečná reflexe práva odbornými kruhy, platí to rovněž pro zdravotnické právo.
- Nárůst právní složitosti, rostoucí potřeba právního zabezpečení (další a další právníci).
- Nárůst společenských očekávání a rozporů mezi nimi.

Legislativa pro zdravotnictví v období zásadní proměny

- Dosud platí dobově podmíněný zákon o péči o zdraví lidu (20/1966 Sb.).
- Nyní jsou však již přijaty a brzy se začnou uplatňovat nové zákony pro zdravotnictví:
 - - zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
 - - zákon o specifických zdravotních službách
 - - zákon o zdravotnické záchranné službě
- Nový trestní zákoník, nový správní řád, na cestě nový občanský zákoník.
- Větší propracovanost, odpověď na řadu problémů, avšak nepromyšlení některých záměrů do souvislostí.

Sporné rozsudky z posledních let

- Nové výklady a chápání dosavadních zákonů pod vlivem základních práv.
- Nutnost rozlišovat mezi rozsudky z hlediska jejich formální (opravné prostředky) a faktické autority.
- Pro akutní a intenzivní medicínu jako pozoruhodné:
- Stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 29/2006 (14.1.2009) – nutnost soudního povolení hospitalizace bez souhlasu
- Rozsudek Krajského soudu v Brně 24 C 3/2011 ze dne 19. 8. 2011 – osobnostní újma při bezdůvodném nuceném odvozu novorozence do nemocnice.
- Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 21. 9. 2011 – odsouzená porodní asistentka za domácí porod s tragickými následky.

Stanovisko žádající povolení soudu pro péči o pacienta, jenž nesouhlasil

- Sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu.
- Požaduje soudní přivolení nejen pro pacienty oponující hospitalizaci, ale také pro ty, které nedokáží vyjádřit souhlas (bezvědomí všeho druhu, mentální nezpůsobilost).
- Vypočítává a hodnotí praxi řady soudů prvního stupně.
- Jaký to má smysl s ohledem na možné soudní rozhodnutí? Chybí spor. Nejasné hranice okruhu pacientů. Administrativní zátěž.
- Na místě by bylo žádoucí zavést spíše rozumný správní dozor nad pacienty a péči o ně.
- Řešení v cizině: předpoklad souhlasu.

Brněnský rozsudek o nuceném odvozu novorozence

- Je to spor o ochranu osobnosti, žalovaná je ZZS JMK. Právní pomoc žalujícím poskytla aktivistická organizace.
- Soud dovedl, že novorozenec byl zdravý (apgar, nepřítomnost podchlazení sporná). Neuznal odůvodnění nutnosti vyšetření krevního oběhu.
- Problematické hodnocení důkazů s možnou chybou obhájce s ohledem na koncentraci dokazování.
- Problematická teze o možnosti obvyklého informovaného souhlasu a možnosti získávání negativního reversu rychlou záchrannou službou.
- Punitive damages – doklady v rozsudku, zcela přemrštěné odškodnění, proč samotnému dítěti?
- Ovšem podstata zůstává. Rozsah vnitřní péče?

Odsouzení porodní asistentky za tragické výsledky domácího porodu

- Domácí porod se zkomplikoval, byla potřeba resuscitace novorozence, ten postižen následně zemřel.
- Trestní rozsudek: „podmínka“, zákaz působení.
- Tzv. adhesní řízení, nežaluje ovšem rodička (sama označena za spoluviníka), nýbrž příslušná zdravotní pojišťovna s nárokem za vynaložené náklady péče o novorozence (regres)
- Evropské standardy (kvalifikační směrnice, judikatura Evropského soudu pro lidská práva) předpokládají možnost a přípustnost domácího porodu.
- Totéž srovnání se západní Evropou.
- Česká legislativa a praxe je sporná. Rozsudek samotný?
- Největší právně politický spor v Česku. Vysvětlení?